

Hyvä kirjoittaminen ja genrefunktio

- Risto Niemi-Pynttari

Millä tavalla taideproosa on luova genre, millä tavalla siihen liittyy luovaa potentiaalia? Onko kyse genrestä, jossa on mahdollisimman vähän rajoituksia? Vai onko pikemminkin niin, että tietyt rajoitukset voimistavat luovuutta?

Genre mahdollistaa kirjoittamisessa tapahtuvan hienovaraisen leikin lukijan kanssa. Kyse on lukijan odotuksilla leikkimisestä. Se tapahtuu kirjoittamisen prosessissa, tekstin syntyyn liittyvien valintojen ja mahdollisuuksien kanssa toimimisessa.

Kirjoittamisessa on kyse rakentamisen prosessista, tilasta jossa kirjoittaminen liikkuu. Tämä tila ei ole avaruudellinen tila, ei valmis tila, vaan tila joka on rakennettava. Proosassa rakentamisen elementtejä tuotetaan kertomalla, käsittelemällä aihetta luomalla kertojan suhdetta aiheeseen ym.

Genre voidaan ymmärtää juuri rajoittavuudessaan produktiiviseksi, kysymys on silloin kirjoittamista vaikeuttavasta esteestä ja rajasta joka myötä tyyli korostuu. Brian McHalen luonnehdinnan mukaan vaikka kirjoittamisen menetelmät ja rajoitukset kuuluvat yhteen, niiden erotteilu auttaa hahmottamaan prosessia. Yksinkertaisesti: kirjoittamisessa menetelmät liittyvät siihen mitä on tehtävä, ja rajoitteet liittyvät siihen mitä on vältettävä. (McHale, Nuori Voima artikkeli 2002, s18 – 29).

Bawarshi tuo esille ehkä keskeisimmän seikan, miksi genreen liittyy luova potentiaali. Hänen mukaansa kirjoittaminen on genretaito. Genren luovuus liittyy siihen mahdollisuuksien tilaan, jonka se kirjoittajille avaa, ja hyvä kirjoittaja tunnistaa ja käyttää tätä potentiaalia:

„A genre conceptually frames what its users generally imagine as possible within given situation“ (Bawarshi, 2003,22).

Sen sijaan että luova potentiaalisuus liitettäisiin vain yksilöön, on huomattava että tuo mahdollisuuksien tila yksilössä on genren avaama. Bawarshi (2003,22) kutsuu tällaista produktiivista voimaa genrefunktioksi.

Kirjoittaminen on tekoja, joita genre tekee mahdolliseksi, ja sen lisäksi se myös tekee tekstin mahdolliseksi ja sellaisena genre on produktiivinen voima (Bawarshi, 2003,17). Kirjoittamisen taito liittyy siis genrefunktioon. Koska kirjoitus voi olla hyvä ja vaikuttava, kun se jollain tavalla hyödyntää genren mahdollisuuksia.

Kuten Bawarschi (2003,23) kiteyttää, genrefunktio toteutuu tavassa kuinka kirjoittaja leikkii jotain kielipeliä. Genrenpiirteiden myötä lukija voi osallistua leikkiin. Kyse on lukijan odotuksilla leikkimisestä.